

propter agrorum custodes, quàm bonum esset, si etiam pennas largiri Dominus dignaretur, ut servi Dei in agris alienis inventi non tamquam fures comprehenderentur, sed tamquam sturni fugarentur. Nunc verò ille quantum poterit, imitabitur avem, a quem capere venator non poterit. Sed ecce concedant omnes servis Dei, ut cum volunt in eorum agros exeant, atque inde securi refectique discedant: sicut populo Israel per legem præceptum est, ut in agris suis furem nullus teneat, nisi qui secum aliquid vellet auferre; nam qui nihil aliud adtigisset quàm id quod comedisset, liberum impunitumque abire sinerent. Unde etiam spicas vellentibus discipulis Domini, de sabbato potius quàm de furto iudæi calumniati sunt. Sed quid erit agendum de his temporibus anni, quibus esca quæ statim sumi possit, in agris non invenitur? Quisquis aliquid domum quod sibi coquendo præparet auferre tentaverit, secundum istorum intellectum audiet ex Evangelio: Pone; hoc enim aves non faciunt.

Monachi se se includentes, ut à nullo videantur per multos dies.

29. Verùm & hoc concedamus, toto vertere anno posse in agris reperiri vel ex arbore vel ex herbis, vel ex quibusque radicibus quod in escam sumi possit incoctum, aut certè tanta exercitatio corporis adhibeatur, ut ea quæ coquenda sunt, etiam crudæ assumpta non noceant, possitque etiam hiemalibus quibuslibet asperitatibus ad pabula procedi; atque ita fiat ut nihil præparandum auferatur, nihil in crastinum reponatur: non poterunt ista servare qui se per multos dies

a Editi, quam. At meliores MSS. quem. Et Vaticanus duo habent vinitor, loco venator.

à conspectu hominum separatos, & nulli ad se præbentes accessum, includunt se ipsos viventes in magna intentione orationum. Hi enim facillima quidem atque vilissima, secum tamen alimenta includere consuerunt, quæ in illos dies quibus à nullo videri statuerunt, sufficiant: quod aves non faciunt. Et horum quidem exercitationem in tam mirabili continentia, quandoquidem habent otium quo hæc agant, a seque imitandos non superba elatione, sed misericordie sanctitate proponant, non solum non reprehendo, sed quantum dignum est laudare non possum. Quid tamen de his dicimus secundum istorum intellectum ex evangelicis verbis? An fortè quo sunt sanctiores, eo sunt volucris dissimiliores? Quia nisi reponant sibi escas in plurimos dies, includere se ita, ut faciunt, non valent. Et utique nobiscum audiunt: *Nolite ergo cogitare in crastinum.*

Matth. 6. 34.

30. Quapropter ut breviter complectar, isti qui ex Evangelii perverso intellectu tam manifesta apostolica præcepta pervertere moluntur, aut non cogitent in crastinum, sicut volatilia cæli, aut obtemperent Apostolo, sicut filii dilecti: imò utrumque faciant, quia utrumque concordat. Neque enim contraria Domino suo moneret Paulus servus Christi Jesu. Hoc enim istis apertè dicimus: Si volatilia cæli sic intelligitis in Evangelio, ut nolitis operando manibus vestris victum tegumentumque procurare; nihil etiam reponatis in crastinum, sicut nihil reponunt volatilia cæli. Si autem aliquid reponere in crastinum potest

Evangelicum præceptum non cogitandi de crastino concordare cum Apostolo.

Rom. 1. 1.

a Plures MSS. quo hæc agant, imitandam non superba &c.

test non esse contra Evangelium, ubi dictum
*Matth. 6. 26. Respicite volatilia cæli, quia neque
 seminant, neque metunt, neque congregant
 in apothecas; potest etiam non esse contra
 Evangelium nec contra similitudinem volati-
 lium cæli, vitam istam carnis corporalis opera-
 tionis labore transigere.*

CAPUT
 XXIV.

Alliquid in
 crastinum
 reponere
 nou prohi-
 beri per
 Evange-
 lium.

Mat. 6. 34.

Jos. 12. 6.

Act. 11. 29.

I. Cor. 16.

I. &c.

b

31. SI enim urgeantur ex Evangelio, ut
 nihil reponant in crastinum; rectissimè res-
 pondent: Cur ergo ipse Dominus loculos ha-
 buit, ubi pecuniam collectam reponeret? Cur
 tanto antè a fame imminente frumenta sanctis
 patribus missa sunt? Cur Apostoli sic indigen-
 tiæ sanctorum necessaria procurarunt, ne de-
 esset in posterum, ut beatissimus Paulus ad
 Corinthios in epistola scriberet: *De collectis
 autem in sanctos, sicut ordinavi Ecclesiis
 Galatiæ, ita & vos facite: secundum unam
 sabbati unusquisque vestrum apud se ponat,
 thesaurizans quod ei placuerit; ut non
 cum venero, tunc collectæ fiant: Cum au-
 tem advenero, quoscumque probaveritis per
 epistolas, hos mittam perferre gratiam
 vestram in Jerusalem: Quod si dignum fue-
 rit ut & ego eam, mecum ibunt?* Hæc & alia
 multa copiosissimè & verissimè proferunt. Qui-
 bus respondemus: Videtis ergo, quamvis Do-
 minus dixerit: *Nolite cogitare in crastinum;*
Matth. 6. 34. non vos tamen istis verbis cogi, ut nihil in
 crastinum reservetis: cur ergo iisdem verbis
 vos cogi dicitis, ut vacetis? Cur volatilia cæli
 non vobis sunt exemplo ad nihil reservandum,
 & vultis ut sint exemplo ad nihil operandum?

DI-

a Aliquot MSS. famem imminente. Et infra duo Vati-
 cani, sanctis fratribus missa sunt.

b In MSS. ponat.

32. DICET aliquis: Quid ergo prodest
 servo Dei, quod prioribus actibus quos in sæ-
 culo habebat relictis, ad hanc spiritalem vi-
 tam militiamque convertitur, si eum adhuc
 oportet, tamquam a opificis, exercere nego-
 tia? Quasi verò facilè possit verbis explicari,
 quantum prosit quod Dominus diviti consilium
 capiendæ vitæ æternæ requirenti ait b ut face-
 ret, si vellet esse perfectus; ut venditis quæ
 habebat, & indigentia pauperum distributis,
 eum sequeretur. Aut quis tam expedito cur-
 su secutus est Dominum, quam ille qui ait
*Non in vacuum cucurri, nec in vacuum la-
 boravi; qui tamen opera ista & præcepit, &
 fecit. c* Hoc nobis tanta auctoritate doctis &
 informatis sufficere debuit ad exemplum dere-
 linquendi pristinas facultates, & manibus ope-
 randi. Sed & nos ab ipso Domino adjuti, pos-
 sumus fortasse utcumque cognoscere, etiam
 sic operantibus servis Dei, priora tamen ne-
 gotia reliquisse quid prosit. Si enim ad hanc
 vitam ex divite quisquam convertitur, & nul-
 la infirmitate corporis impeditur, itane desi-
 pinus à sapore Christi, ut non intelligamus
 quantus superbix prioris tumor sanetur, cum
 circumcisis superfluis, quibus antè animus exi-
 tiabiliter d inflammabatur, ad modica quæ res-
 tant huic vitæ naturaliter necessaria etiam
 opificis humilitas minimè recusetur? Si autem
 ad hanc vitam ex paupertate convertitur, non
 putet se id agere quod agebat, si ab amore
 vel augendæ e quantulacumque rei privatæ,

TOM. VI.

LL

jam

a Sic MSS. At editi, opifices.

b Sic MSS. Editi verò, ait quid faceret.

c Duo Vatic. Hæc nobis tanta auctoritas sufficere de-
 buit relinquendi. Alii quidam, Nec nobis.

d Plures MSS. inflabatur.

e Sic MSS. At editi, quantulumcumque.

CAPUT
 XXV.

Negotia
 priora reli-
 quisse quid
 prosit, si
 adhuc la-
 borandum.

a

b

Matth. 19.
 21.

Phil. 2. 16.

c

d

e

Phil. 2 21.

Communis
vitæ cari-
tas.

Act. 4. 32.

* Scipio,
apud Va-
ler. lib. 4.
c. 4. & Zon.
2. & Senec.
ad Albi-
nam c. 12.2. Cor. 6.
10.Operari de-
cet etiam
qui ex vita
excelsiore
convertun-
tur, sed
multo ma-
gis qui ex
vita humi-
liore.

jam non quærens quæ sua sunt, sed quæ Jesu Christi, ad communis vitæ se transtulit caritatem, in eorum societate victurus, quibus est anima una & cor unum in Deum, ita ut nemo dicat aliquid proprium, sed sint illis omnia communia. Si enim hujus terrenæ reipublicæ antiqui principes præclarissimo litteratorum suorum eloquio prædicari solent, quod rem communem universi populi suæ civitatis privatis suis rebus sic anteponebant, ut quidam * eorum Africâ edomitâ triumphator, quid nubenti filiæ daret non habuerit, nisi ex senatus consulto de publico dotaretur: quo animo debet esse in rempublicam suam civis æternæ illius civitatis Jerusalem cælestis, nisi ut illud ipsum quod propriis manibus elaborat, in commune habeat cum fratre, & siquid ei defuerit, de communi suppleat; dicens cum illo cujus præceptum exemplumque secutus est, *Quasi nihil habentes, & omnia possidentes?*

33. Quamobrem etiam illi qui relicta vel distributa, sive ampla, sive qualicumque opulenta facultate, inter pauperes Christi pia & salubri humilitate numerari voluerunt; si corpore ita valent, & ab ecclesiasticis occupationibus vacant (quàmquam eis tam magnum animi sui documentum afferentibus; & ejusdem societatis indigentia de his rebus quas habebant, vel plurimum vel non parum conferentibus, vicem sustentandæ vitæ eorum res ipsa communis & fraterna caritas debeat) tamen si & ipsi manibus operentur, ut pigris ex vita humiliore & ob hoc exercitatore venientibus auferant excusationem, multo misericordius agunt, quàm cum omnia sua indigentibus dividerunt. Quod quidem si nolint, quis au-

au-

audeat cogere? Quibus tamen a inveniendâ sunt opera in monasterio, etiamsi à corporali functione liberiora, sed vigilantî administratione curanda, ut nec ipsi panem suum, quoniam communis jam factus est, gratis manducent. Neque attendendum est in quibus monasteriis, vel in quo loco, indigentibus fratribus quisque id quod habebat impenderit. Omnium enim christianorum una respublica est. Et ideo quisquis christianis necessaria ubilibet erogaverit, ubicumque etiam ipse quod sibi necessarium est accipit, de Christi * accipit. Quia ubicumque & ipse talibus dedit, quis nisi Christus accepit? Illi autem qui etiam præter istam sanctam societatem vitam labore corporis transigebant, ex quorum numero plures ad monasteria veniunt, quia & in ipso humano genere plures sunt; si nolunt operari, nec manducant. Neque enim propterea in militia christiana ad pietatem divites humiliantur, ut pauperes ad superbiam extollantur. Nullo modo enim decet, ut in ea vita ubi sunt senatores laboriosi, ibi fiant opifices otiosi; & quo veniunt relictis deliciis suis qui fuerant prædiorum domini, ibi sint rustici delicati.

34. AT enim Dominus ait: *Nolite solliciti esse animæ quid manducetis, neque corpori quid vestiamini.* Rectè, quoniam supra dixerat: *Non potestis Deo servire & mammonæ.* Qui enim propter hoc Evangelium prædicat, ut habeat unde manducet, & unde vestiatur, simul se putat & Deo servire, quia

L. 2

Evan-

a Huc spectat illa B. Benedicti præceptio in Regulâ 18. capite de opere manuum: *Fratribus infirmis vel delicatis talis opera aut ars injungatur, ut nec otiosi sint, nec violentiâ laboris opprimantur, ut effugentur: quorum imbecillitas ab abbate consideranda est.*

* Supple,
rebus.CAPUT
XXVI.Quomodo
intelligen-
dum præ-
ceptum il-
lud, ut ne
solliciti si-
mus de ci-
bo & vesti-
tu.Mat. 6. 24.
& 25.

Evangelium prædicat; & mammonæ, quia propter ista necessaria prædicat: quod Dominus dicit fieri non posse. Ac per hoc ille qui propter ista Evangelium prædicat, non Deo, sed mammonæ servire convincitur; etsi Deus illo ad aliorum provectum, quomodo ipse nescit, utatur. Nam huic sententiæ subjungit, dicens: *Ideo dico vobis, nolite solliciti esse animæ quid manducetis, neque corpori quid vestiamini*; non ut ista non procurent, quantum necessitati satis est, unde honestè potuerint; sed ut non ista intueantur, & propter ista faciant quidquid in Evangelii prædicatione facere jubentur. Eam quippe intentionem quare quid fiat, oculum vocat: unde paulò superius loquebatur, ut ad hoc descenderet, &

Ibid. 22. dicebat: *Lucerna corporis tui est oculus tuus: si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit: si verò oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tuum tenebrosus erit*; id est, talia erunt facta tua, qualis fuerit intentio tua cur ea facias. Et ad hoc enim ut veniret, suprâ de eleëmosynis præceperat, dicens:

Ibid. 19. Sc. *Nolite condere vobis thesauros in terris, ubi ærugo & tinea exterminat, & ubi fures effodiunt & furantur. Recondite verò vobis thesauros in cælo, ubi neque tinea neque rubigo exterminat, & ubi fures non perfodiunt & furantur. Ubi enim erit thesaurus tuus, ibi erit & cor tuum.* Deinde subjungit:

Lucerna corporis tui est oculus tuus; ut illi scilicet qui eleëmosynas faciunt, non ea faciant intentione, ut vel hominibus velint placere, vel in terra sibi quærant rependi quod faciunt. Unde & Apostolus cùm Timotheo divites monendos præciperet: *Facile*, inquit, *tribuunt, communicent, thesaurizent sibi* fun-

fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam. Cùm ergo in futuram vitam direxerit oculum Dominus eleëmosynas facientium, & in cælestem mercedem, ut possint & ipsa facta esse lucida, cum simplex oculus fuerit (in illam quippe novissimam retributionem valet quod alibi ait: *Qui vos excipit, me excipit; & qui me excipit, excipit eum qui me misit: Qui excipit Prophetam in nomine Prophetæ, mercedem Prophetæ accipiet; & qui excipit justum in nomine justî, mercedem justî accipiet; & qui potum dederit uni ex istis minimis calicem aquæ frigidæ tantum in nomine discipuli, amen dico vobis, non peribit merces ejus*) ne fortè correpto oculo eorum qui necessaria impendunt indigentibus & Prophetis & justis & discipulis Domini, ipsorum oculus depravaretur in quos ista fierent, ut propter ista accipienda vellent Christo militare: *Nemo*, inquit, *potest duobus dominis servire.* Et paulò post: *Non potestis*, inquit, *Deo servire & mammonæ.* Statimque contexuit: *Ideo dico vobis: Nolite solliciti esse animæ quid manducetis, neque corpori quid vestiamini.*

35. Et quod sequitur de volatilibus cæli & de liliis agri, ad hoc dicit, ne quisquam Deum putet servorum suorum necessaria non curare; cùm ejus sapientissima providentia usque ad ista creanda & gubernanda perveniat. Neque enim non ipse pascit & vestit etiam eos qui manibus operantur. Sed ne christianam militiam ad hoc detorqueant ut ista conquirant, hoc servos suos Dominus præmonet, ut in eo ministerio quod Sacramento ejus debetur, non ista, sed regnum ejus & justitiam cogitemus: & hæc omnia apponentur nobis

* CAPUT
XXVII.
Utendum
industria
nostrâ, ne
Deum ten-
tare videa-
mur.

Pr. 49. 15.
Act. 9. 25.
Dan. 3. 50.
Matth. 10.
23.
Joann. 16.
23.

Dan. 6. 23.
& 14. 40.
Act. 12. 7.

Matth. 6.
26.

sive per manus operantibus, sive infirmitate corporis impeditis, sive ipsius militiæ tali occupatione districtis ut nihil aliud agere valeamus. * NEQUE enim quia dixit Deus: *Invoca me in die tribulationis, & eximam te, & glorificabis me*; propterea non debuit fugere Apostolus, & per murum in sporta submitti, ut manus persequentis evaderet, sed expectare potius ut comprehenderetur, & eum sicut tres pueros de mediis ignibus liberaret. Aut propter hoc nec Dominus dicere debuit: *Si vos persecuti fuerint in una civitate, fugite in aliam*; quia ipse dixit: *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*. Sicut ergo quisquis persecutionem fugientibus discipulis Christi objiceret hujusmodi quæstionem, cur non stetissent potius, & invocato Deo per ejus mirabilia sic cruerentur, ut Daniel à leonibus, ut Petrus ex vinculis: responderent non se opportuisse tentare Deum, sed tunc eum talia si vellet esse facturum, cum ipsi quid facerent non haberent; cum verò eis fugam in potestatem dedisset, etiamsi per illam liberarentur, non nisi ab ipso liberari. Sic etiam Dei servis vacantibus & valentibus exemplo & præcepto apostolico manibus suis vicrum transigere, si quis ex Evangelio moverit quæstionem de volatilibus cæli, quæ non seminant, neque metunt, neque congregant in apothecas, & de liliis agri, quia non laborant, neque nent; facile respondebunt: Si & nos per aliquam vel infirmitatem vel occupationem non possimus operari, sic ille nos pascet & vestiet, quemadmodum aves & lilia, quæ nihil operantur hujuscemodi: cum autem possumus, non debemus tentare Deum nostrum; quia & hoc quod possumus, ejus mun-

ne-

nere possumus, & cum hinc vivimus, illo largiente vivimus, qui largitus est ut possimus. Et ideo de istis necessariis solliciti non sumus; quia cum hæc possumus agere, ille nos pascit & vestit, à quo pascuntur homines & vestiuntur: cum vero hæc non possumus agere, idem ipse nos pascit & vestit, à quo aves pascuntur & lilia vestiuntur; quoniam nos pluris sumus illis. Quapropter in ista militia nostra, nec in crastinum cogitamus; quia non propter ista temporalia, quò pertinet crastinus, sed propter illa sempiterna, ubi semper hodiernus est, nos illi probavimus, ut ei nullis negotiis sæcularibus implicati placeamus.

36. QUÆ cum ita sint, sine me paululum, sancte frater (dat enim mihi Dominus per te magnam fiduciam) eos ipsos alloqui filios & fratres nostros, quos novi quanta nobiscum dilectione parturias, donec in eis apostolica disciplina formetur. O servi Dei, milites Christi, itane dissimulatis callidissimi hostis insidias, qui bonam famam vestram, tam bonum Christi odorem, ne dicant animæ bonæ: *Post odorem unguentorum tuorum cur-*

CAPUT
XXVIII.
Graphicè
describit
monachos
otiosos &
vagos.

Cant. 1. 4.

Reliquia
Martyrum.

LL 4

in

tibiles simus; quia & hos collocari voluit, si sapientes defuissent, potius quam ut negotia christianorum deferrentur in forum. Quem tamen laborem non sine consolatione Domini suscipimus pro spe vitæ æternæ, ut fructum feramus cum tolerantia. Servi enim sumus ejus Ecclesiæ, & maximè infirmioribus membris ^a, qualialibet in eodem corpore ecclesiasticas curas, quas fortasse nemo credit nisi qui expertus est. Non ergo alligamus onera gravia, & humeris vestris imponimus quæ nos digito non tangimus: quandoquidem si officii nostri salva ratione possemus (videt ille qui probat corda nostra) malleus hæc agere, quæ ut agatis hortamur, quàm ea quæ nos agere cogimur. Sanè omnibus & nobis & vobis pro nostro gradu & officio laborantibus & arta via est in labore & ærumna; & tamen in spe gaudentibus jugum ejus lene est & sarcina levis, qui nos vocavit ad requiem, qui prior transitum fecit à convalle plorationis, ubi nec ipse sine pressuris fuit. Si fratres, si filii nostri estis, si conservi, vel potius in Christo servi vestri sumus; audite quæ monemus, agnoscite quæ præcipimus, sumite quæ dispensamus. Si autem pharisæi sumus alligantes onera gravia & imponentes humeris vestris; quæ dicimus facite, etiam si quæ facimus improbatis. Nobis autem minimum est ut à vobis dijudicemur, aut ab humano die. Quàm germanâ caritate sit nobis cura de vobis, ille inspiciat qui dedit quod inspiciendum ejus oculis offeramus. Postremò quod vultis sentite de nobis: Paulus

Apos-

^a Sic MSS. Editi verò, *quantalibet*.

Apostolus vobis præcipit & obsecrat in Domino, ut cum silentio, id est, quieti & obedienter ordinati operantes, vestrum panem manducetis. Nec de illo, ut arbitror, aliquid mali creditis, & in illum qui per eum loquitur credidistis.

38. HÆC, mi carissime & in Christi visceribus venerande frater Aureli, quantum donavit ut possem, qui per te mihi jussit ut facerem, de Opere Monachorum non distuli scribere, id maximè curans, ne boni fratres apostolicis præceptis obedientes à pigris & inobedientibus etiam prævaricatores Evangelii dicerentur: ut qui non operantur, saltem illos qui operantur sibi anteponendos esse non dubitent. Ceterum quis ferat homines contumaces saluberrimis Apostoli monitis resistentes, non sicut infirmiores tolerari, sed sicut etiam sanctiores prædicari, ut monasteria doctrina saniore fundata, gemina illecebra corrumpantur, & dissoluta licentia vacationis, & falso nomine sanctitatis? Sciant ergo etiam ceteri fratres & filii nostri, qui favere talibus & hujusmodi præsumptionem per ignorantiam defendere consuerunt, se potissimum corrigendos, ut illi corrigi possint, non ut infirmetur, benefacere. Sanè in eo quòd servis Dei promtè atque alacriter necessaria subministrant, non solum non reprehendimus, sed etiam suavissimè amplectimur: sed ne perversa misericordia magis eorum futuræ vitæ noceant, quàm præsentem subveniant.

39. Minus enim peccatur, si non laudetur peccator in desideriis animæ suæ, & qui iniqua gerit benedicatur. * QUID autem iniquius, quàm velle sibi obtemperari à minoribus, & nolle obtemperare majoribus? Apos-

2. The. 3.
12.

CAPUT
XXX.

Timet ne desidia malorum pigmentes boni corrumpantur.

Psal. 9. 24.

In monachos crinitos.

* CAPUT
XXXI.

1. Cor. 11.
14. & 16.
&c.

tolo dico, non nobis, in tantum ut etiam comam nutriant: unde ille nec disputari omnino voluit, dicens: *Si quis vult contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, neque Ecclesia Dei. Hoc autem præcipio*; ut scilicet non disserentis sollertia requiratur, sed præcipientis auctoritas adtendatur. Nam & hoc quò pertinet, quæso, tam apertè contra Apostoli præcepta a comari? An ita vacandum est, ut nec tonsores operentur? An quia evangelicas volucres imitari se dicunt, quasi depilari timent, ne volare non possint? Vereor in hoc vitium plura dicere, propter quosdam crinitos fratres, quorum præter hoc multa & penè omnia veneramur. Sed quo magis eos in Christo diligimus, eo sollicitius admonemus. Neque enim metuimus ne humilitas eorum respuat admonitionem nostram: quandoquidem & nos à talibus, ubi fortè titubamus aut aberramus, cupimus admoneri. Hoc ergo admonemus tam sanctos viros, ne stultis vanorum argumentationibus moveantur, & eos in hac perversitate imitentur, quibus sunt in ceteris longè dissimiles. Illi enim venalem circumferentes hypocrisim, timent ne vilior habeatur tonsa sanctitas quàm comata, ut videlicet qui eos videt, antiquos illos quos legimus cogitet, Samuelem & ceteros qui non tondebantur. Nec cogitant quid intersit inter illud propheticum velamentum, & hanc Evangelii revelationem, de qua dicit Apostolus: *Cum transieris ad Christum, auferetur velamen*. Quod enim significabat velamen interpositum inter faciem Moysi & adspectum populi Israël, hoc significabat illis temporibus etiam

Num. 6.5.

2. Cor. 3.
16.

Exodi 34.
33.

a Aliquot MSS. *conari*. Plures alii, *vacare*, aut *vacari*.

etiam coma sanctorum. Nam idem Apostolus etiam comam pro velamento esse dicit, cujus auctoritate isti urgentur. Apertè quippe ait: *Vir quidem si comatus sit, ignominia est illi*. Ipsam ignominiam, inquit, suscipimus merito peccatorum nostrorum: ad hoc obtinentes simulatæ humilitatis umbraculum, ut sub eo proponant venalem a typhum: quasi Apostolus superbiam doceat, cum dicit: *Omnis vir orans aut prophetans velato capite, confundit caput suum. Et Vir quidem non debet velare caput, cum sit imago & gloria Dei*. Qui ergo dicit, *non debet*, nescit fortè docere humilitatem. Sed si hanc ignominiam tempore Evangelii, quod erat sacramentum tempore prophetiæ, pro humilitate isti appetunt; tondeant, & cilicio caput velent. Sed non erit tunc species illa venalis, quia Samson non cilicio, sed coma velabatur.

40. JAM illud, si dici potest, quàm luctuosè ridiculum est, quod rursus invenerunt ad defensionem crinium suorum. Virum, inquit, prohibuit Apostolus habere comam: qui autem se ipsos castraverunt propter regnum cælorum, jam non sunt viri. O dementiam singularem! Meritò qui hoc dicit, adversus sanctæ Scripturæ manifesta præconia consilio nefandæ impietatis armatur, & perseverat in itinere tortuoso, & pestiferam doctrinam conatur inducere; quia non est *beatus vir qui non abiit in consilio impiorum, & in via peccatorum non stetit, & in cathedra pestilentiæ non sedit*. Nam si in lege Dei meditaretur die ac nocte, illic inven-

1. Cor. 11.
14.

a
Ibidem. 4

Ibidem 7.

Judic. 16.
17.

CAPUT
XXXII.
Perversa
interpretatio Scrip-
turæ per
crinitos
monachos.
Matth. 19.
12.

Psal. 1. 1.

Paulus
Apostolus
sum-

a Plures MSS. *typum*.

summam
castitatem
professus.
I. Cor. 7.
7.

I. Cor. 13.
11.

Ephes. 4.
13. & 14.

Gal. 3. 27.
& 28.

2. Cor. 4.
16.

niret ipsum Apostolum Paulum, qui certè summam castitatem professus, dicit: *Vellem autem omnes homines esse sicut me ipsum;* & tamen se virum ostendit non solum ita vivendo, sed etiam ita loquendo. Ait enim: *Cum essem parvulus, quasi parvulus loquebar, quasi parvulus sapiebam, quasi parvulus cogitabam; cum autem vir effectus sum, evacuavi ea quæ parvuli erant.* Sed quid Apostolum commemorem, cum de ipso Domino & Salvatore nostro nesciant quid sentiant, qui hæc dicunt. Nam de quo alio dicitur: *Donèc occurramus omnes in unitatem fidei & agnitionem filii Dei, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi, ut ultra non simus parvuli jactati & circumlati omni vento doctrinæ, in illusionem hominum, in astutia ad machinationem erroris?* Qua illusionem isti decipiunt imperitos, qua astutia & machinamentis inimici & ipsi circumferuntur, & in sua circulatione cohærentes sibi animos infirmorum quodammodo rotare conantur, ut pariter nesciant ubi sint. Audierunt enim vel legerunt quod scriptum est: *Quicumque enim baptizati estis in Christo, Christum induistis, ubi non est judæus, neque græcus; non servus, neque liber; non masculus, neque femina;* & non intelligunt^a secundum carnalis sexus concupiscentiam hoc esse dictum; quia in interiore homine ubi renovamur in novitate mentis nostræ nullus sexus hujusmodi est. Non ergo propterea se negent viros, quia masculino sexu nihil operantur. Nam & con-

^a Lov. non secundum. Abest non ab editione Er. & plerisque manuscriptis.

conjugati christiani qui hoc operantur, non secundum hoc utique christiani sunt, quod habent commune cum ceteris non christianis, & cum ipsis pecoribus. Aliud est enim quod vel infirmitati conceditur, vel mortali propagationi persolvitur; aliud autem quod ad capessendam incorruptam & æternam vitam fidei professione^a significatur. Illud ergo quod de non velando capite viris præcipitur, in corpore quidem figuratur, sed in mente agi, ubi est imago & gloria Dei, verba ipsa indicant: *Vir quidem, inquit, non debet velare caput, cum sit imago & gloria Dei.* Ubi autem sit hæc imago, ipse declarat, cum dicit: *Nolite mentiri invicem, exspoliantes autem vos veterem hominem cum actibus ejus, induite novum qui renovatur in agnitionem Dei secundum imaginem ejus qui creavit eum.* Quis dubitet hanc renovationem in mente fieri? Sed & qui dubitat, audiat apertiolem sententiam. Eadem quippe admo-nens ita dicit alio loco: *Sicut est veritas in Jesu, deponere vos secundum priorem conversationem veterem hominem, eum qui corrumpitur secundum concupiscentias deceptionis; renovamini autem spiritu mentis vestræ, & induite novum hominem eum qui secundum Deum creatus est.* Quid ergo, mulieres non habent hanc innovationem mentis, ubi est imago Dei? Quis hoc dixerit? Sed corporis sui sexu non eam significant: propterea velari jubentur. Illam quippe significant partem, eo ipso quo mulieres sunt, quæ concupiscentialis dici potest, cui mens dominatur, etiam ipsa subdita Deo suo, quando

^a
Præceptum viris de non velando capite.

I. Cor. 11.
7.

Coloss. 3. 9.
& 10.

Ephes. 4.
21. & c.

Mens per virum, concupiscentia per mulierem figurata.

rec-

^a In MSS. *signatur.*

rectissimè & ordinatissimè vivitur. Quod ergo est in uno homine mens & concupiscentia (illa enim regit , hæc regitur ; illa dominatur , hæc subditur) hoc in duobus hominibus viro & muliere secundum sexum corporis figuratur. De quo sacramento loquens Apostolus dicit , virum non debere velari , sed debere mulierem. Tanto enim gloriosius mens ad superiora promovetur , quanto diligentius ab inferioribus concupiscentia cohibetur ; donec totus homo cum ipso etiam mortali nunc & fragili corpore in resurrectione novissima incorruptione atque immortalitate induatur , & absorbeat mors in victoriam.

I. Cor. 15.
54.

CAPUT
XXXIII.
Bonos quosdam crinitos rogat, ut capillos radant.

41. QUAPROPTER qui recta facere nolunt , desinant saltem docere perversa. Sed alii sunt , quos isto sermone corripimus : illos autem qui hoc uno vitio capillorum contra præceptum apostolicum demissorum offendunt & perturbant Ecclesiam ; quia cum alii nolentes de illis mali aliquid sentire , coguntur manifesta verba Apostoli in perversam detorqueere sententiam ; alii sanum intellectum Scripturarum defendere malunt , quam a quolibet homines adulare ; existunt inter fratres infirmiores & firmiores amarissimæ & periculosissimæ contentiones : quod illi fortè si scirent , hoc quoque sine dubitatione corrigerent , quorum cetera miramur & amamus. Illos ergo non corripimus , sed rogamus & obsecramus per divinitatem & humanitatem Christi , & per caritatem Spiritus sancti , ne ultra jam ponant hoc offendiculum infirmis , pro quibus Christus mortuus est , & dolorem cruciatumque nostri cordis exaggerent , cum

co-

a Sic MSS. Lov. quibuslibet hominibus adulari.

cogitamus quanto proclivius hoc malum ad decipiendos homines imitari possint mali , cum in eis hoc vident quos propter alia tanta bona debitis officiis christianæ dilectionis honoramus. Quod si post hanc admonitionem vel potius obsecrationem nostram in eo sibi perseverandum esse putaverint , nihil aliud faciemus quam dolebimus & gememus. Hoc noverint , sufficit : si servi Dei sunt , miserentur ; si non miserentur , nolo quidquam gravius dicere. Hæc itaque omnia in quibus fortasse loquacior fui , quam vellem occupationes & tuæ & meæ , si approbas , fac innotescere fratribus & filiis nostris , propter quos mihi es hoc onus dignatus imponere : si autem aliquid retrahendum vel emendandum videtur , rescriptis tuæ beatitudinis noverim.



EPISTOLA XLVIII. *

Augustinus Eudoxio abbati monachorum insule Caprariæ , exhortans ut otio ad pietatem non ad ignaviam utantur , & sicubi Ecclesia requirat illorum operam , ne detrectent.

* Alias
LXXXI.
que autem
48. erat,
nunc 93.

Domino dilecto & exoptatissimo fratri compresbytero EUDOXIO , & qui tecum sunt fratribus , AUGUSTINUS , & qui mecum sunt fratres in Domino salutem.

I. QUANDO quietem vestram cogitamus , quam habetis in Christo , etiam nos , quamvis in laboribus variis asperisque versemur , in vestra caritate requiescimus. Unum

Scripta
fortè an.
398.

TOM. VI.

MM

enim